

॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ इतिद्रोणपर्वणिटीकायाद्विपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥ ॥४॥ ॥४॥ ॥४॥ प्रजेति ॥ १ ॥ कारुण्यंजातमितिशेषः ॥ २ ॥
॥ ३ ॥ ४ ॥ अप्रमेयस्यानंतस्यजगतइतिशेषः अहिंस्यस्येतिवार्थः ॥ ५ ॥ संहारार्थमारुहः रोषमाकार्षीः किंतुप्रसीदस्व ॥ ६ ॥ तवेतिअनागतादिप्रकारत्रययुक्तंसर्वदेवजगदस्तुनत्वस्यनिरन्वयोच्छेदः

ततोदिवंभुवंचैवज्वालामालासमाकुलं ॥ चराचरंजगत्सर्वं ददाहभगवान्प्रभुः ॥ ४१ ॥ ततोहतानिभूतानिचराणिस्थावराणिच ॥ महताक्रोधवेगेनत्रासय
न्निववीर्यवान् ॥ ४२ ॥ ततोरुद्रोजटीस्याणुर्निशाचरपतिर्हरः ॥ जगामशरणंदेवंब्रह्माणंपरमेष्ठिनं ॥ ४३ ॥ तस्मिन्नापतितेस्थायौप्रजानांहितकाम्यया ॥
अब्रवीत्परमोदेवोज्ज्वलन्निवमहामुनिः ॥ ४४ ॥ किंकुर्मकामंकमार्हकामाज्जातोसिपुत्रक ॥ करिष्यामिप्रियंसर्वं ब्रूहिस्थाणोयदिच्छसि ॥ ४५ ॥ इतिश्री
महाभारतेद्रोणपर्वणिअभिमन्युवधपर्वणिद्विपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥ ॥४॥ ॥४॥ ॥४॥ स्थाणुरुवाच प्रजासर्गनिमित्तिह
कृतोयत्नस्त्वयाविभो ॥ त्वयास्तृष्टाश्चट्टद्वाश्रभूतग्रामाः पृथग्विधाः ॥ १ ॥ तास्तवेहपुनःक्रोधात्प्रजादद्व्यंतिसर्वशः ॥ तादृष्ट्वाममकारुण्यंप्रसीदभगवन्प्रभो ॥
॥ २ ॥ ब्रह्मोवाच संहर्तुंनचमेकामोएतदेवंभवेदिति ॥ पृथिव्याहितकामंतुततोमामन्युराविशत् ॥ ३ ॥ इयंहिमांसहादेवीभारतासमचूचुदत् ॥ संह
रार्थमहादेवभारेणाभिहतासती ॥ ४ ॥ ततोहंनधिगच्छामितथाबहुविधंतदा ॥ संहारमप्रमेयस्यततोमामन्युराविशत् ॥ ५ ॥ रुद्रउवाच संहारार्थंप्रसी
दस्वमारुषोवसुधाधिप ॥ माप्रजाःस्थावराश्चैवजंगमाश्चव्यनीनशः ॥ ६ ॥ तवप्रसादाद्भगवन्निदंवर्त्तेत्रिधाजगत् ॥ अनागतमतीतंचयच्चसंप्रतिवर्त्तते ॥
॥ ७ ॥ भगवन्क्रोधसंदीप्तःक्रोधादग्निमवास्तृजत् ॥ सदहत्यश्मकूटानिद्रुमांश्चसरितस्तथा ॥ ८ ॥ पल्वलानिचसर्वाणिसर्वैवतृणोलपाः ॥ स्थावरंजंगमं
चैवनिःशेषंकुरुतेजगत् ॥ ९ ॥ तदेतद्भस्मसाद्रूतंजगत्स्थावरजंगमं ॥ प्रसीदभगवन्सत्त्वरोषोनस्याद्भरोमम ॥ १० ॥ सर्वेहिस्तृष्टानश्चतितवेदेवकथंचन ॥ तस्मा
न्निवर्त्ततांतिजस्त्वय्येवंदंप्रलीयतां ॥ ११ ॥ तत्पश्यदेवसुभृशंप्रजानांहितकाम्यया ॥ यथेमेप्राणिनःसर्वेनिवर्त्तंरस्तथाकुरु ॥ १२ ॥ अभावंनेहगच्छयुरुत्सन्नज
ननाःप्रजाः ॥ आदिदेवनियुक्तोस्मित्वयालोकेषुलोककृत् ॥ १३ ॥ माविनश्येजगन्नाथजगत्स्थावरजंगमं ॥ प्रसादाभिमुखंदेवंतस्मादेवंब्रवीम्यहं ॥ १४ ॥
कार्यइत्याशयः ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ तवरोषोनस्यादितिममसंबरोस्त्वितियोजना ॥ १० ॥ ११ ॥ उत्सन्नजननाःप्रक्षीणसंतानाः ॥ १२ ॥ आदीति मालोकसंतानेनियोज्यकथंलोकान्नाश
यसीत्यर्थः ॥ १३ ॥ १४ ॥

॥ ११ ॥ तवरोषोनस्यादितिममसंबरोस्त्वितियोजना ॥ १० ॥ ११ ॥ उत्सन्नजननाःप्रक्षीणसंतानाः ॥ १२ ॥ आदीति मालोकसंतानेनियोज्यकथंलोकान्नाश
यसीत्यर्थः ॥ १३ ॥ १४ ॥